

PREGÓ FESTA MAJOR DE SANTA TECLA 2007

Honorables senyors i senyores, ciutadans i ciutadanes de Tarragona, forasters que aquests dies ens acompanyeu, amics i amigues.

No sé del cert per què la meva persona gaudeix del privilegi d'adreçar-se a tots els seus veïns i veïnes per fer la crida a la celebració de la Festa de Santa Tecla, patrona de la ciutat.

Crec, pel que m'han fet saber, que en la voluntat del Senyor Alcalde hi ha el desig de reconèixer les persones que ja fa bastants anys, no menys de 25, vàrem treballar per la recuperació i dignificació d'un model festiu que la ciutat de Tarragona havia oblidat d'una manera gairebé definitiva a causa d'una llarga i cruel dictadura que sortosament cada cop sentim més llunyana. I dic que no sé del cert, per què s'ha pensat en mi, perquè els records d'aquella etapa són uns records extraordinaris, d'una joventut que va marcar i molt la meva vida; per tant, de ben segur, sóc jo qui hauria d'estar agraït a la ciutat i al seu ajuntament, per haver-me permès participar d'aquells moments tan intensos i engrescadors de recuperació de part de les nostres llibertats, a partir de la dedicació a la cultura popular i les festes majors .

Encara que les circumstàncies m'hagin portat després a emprar esforços a la dinamització i gestió culturals en diversos llocs, i de manera important a Reus, vila veïna —on l'Ajuntament va fer-me la confiança per poder-hi desenvolupar diversos projectes professionalment molt enriquidors en el camp de les arts escèniques i especialment en el món del circ, amb el Festival Trapezi—, malgrat aquestes i altres circumstàncies que han sobrevingut, com he dit moltes vegades jo sóc bàsicament un “fester”, un “tecler”. I és aquesta condició i l'escola que va significar el treball de recuperació de les festes de Tarragona allò que explica bàsicament el fet que avui jo us parli aquí. Juntament, és clar, amb l'estima per la ciutat que em va inculcar la meva família, especialment el meu pare, i el fet de tenir una visió progressista de la societat, de la ciutat i del país, a què va contribuir decididament la influència de l'escoltisme i l'esplai.

Fa entre 900 i 1000 anys que la ciutat és devota de santa Tecla i en aquest temps ha celebrat amb alts i baixos les festes en honor seu. Il·lustres pregoners que m'han precedit han explicat del dret i del revés les virtuts de la santa i l'origen i l'esdevenir de la celebració de la festa major .

No seré jo qui els contradigui!!! Jo us parlaré d'una història més recent .

La meva festa major

La meva relació amb les festes comença de ben menut, a mitjans de la dècada dels seixanta, quan amb pantalons curts i de la mà del meu pare i el meu germà gran, sortíem corrents de casa, a mig matí del dia de santa Tecla, per anar a veure la sortida d'ofici del que aleshores anomenaven “la comitiva folklòrica”, encapçalada pel Magí de les Timbales. Més tard ja a la plaça de la Font, la ballada de gegants, nanos i ball de bastons, per acabar amb l'exhibició castellera de les Colles Vella i Nova de Sant Magí dels Xiquets de Tarragona .

Un cop acabats els Castells, com a molt un tres de set i un quatre set amb l'agulla, toc de vermut i dinar de festa major .

A la tarda, ben pentinat i clenxinat, i acompanyat aquest cop també de la meva mare i ma germana petita, cap a la processó a veure el braç de santa Tecla, per acabar la jornada anant a fer un polo al Posol, al capdamunt de la Rambla, i veure de passada el concert de la Banda Militar .

L'endemà, la pujada i baixada dels pilars al migdia de la Mercé, potser una traca al vespre i ja està ... a esperar la festa de l'any vinent .

Aquesta era la festa, no res més, us ho asseguro, i aquests són els meus primers records. Una festa volgudament reduïda, pels que aleshores decidien, a la mínima expressió de la cultura del país i a passar ràpid que no era qüestió que la gent hi pensés massa. Com podeu observar ser fester aquella època no exigia una gran disposició de temps (amb un dia i mig ja feies), però tot i amb això molta gent encara aprofitava el dia per anar al Corte Inglés a la capital o a intentar prendre els últims banys de la temporada, cosa que feia adquirir a la ciutat aquell to groguenc i trist de la tardor fins i tot en els dies de la seva festa major .

Però és de justícia recordar els que, malgrat la desídia dels ajuntaments de la dictadura, mantenien aquesta minsa "comitiva" i ens permetien a nosaltres, infants aleshores, descobrir amb ulls com a plats, referents que de ben segur influïran temps després en els plantejaments de recuperació festiva: els gitanos que portaven, i encara porten, gegants i negritos; els castellers de les colles Vella i Nova i posteriorment els Xiquets de Tarragona; els vells bastoners i més tard els Bastoners de l'Esbart, i algunes persones com per exemple l'alcalde Olivé, que mentre altres vivien en un absolut entreguisme, intentaven mantenir el caràcter de la festa i la cultura tarragonines. Poc a poc, en plena època tardofranquista i, com els deia abans, per la bona influència de l'escoltisme i l'esplai, vam anar descobrint la difícil situació en què es trobaven la llengua, la cultura, les festes i, en definitiva, el país, i vam començar a prendre una opció decidida en defensa de les nostres conviccions, *com començaven a fer cada vegada més ciutadans*, i a participar activament de diverses entitats i associacions de la ciutat, culturals, cíviques, polítiques... que ens permetien, ja a les acaballes del règim, intervenir, actuar, reinventar, engrescar els nostres conciutadans en la recuperació de les llibertats democràtiques .

És en aquesta època que coneixem de prop la festa major de Sant Fèlix a Vilafranca, mare de moltes de les festes recuperades, l'estructura i les solucions de la qual serien referència obligada al Camp i a la resta del país. Vilafranca va saber conservar, promoure, i convocar tota la seva població molt abans que els altres, i la seva festa era com una illa de llibertat i afirmació patriòtica quan la resta no fèiem res més que passejar les relíquies i escoltar música militar .

L'enyorada Maria Aurèlia —que juntament amb el Jaume estimava aquesta ciutat com si fos la seva i que va ser la primera persona (la primera pregonera, doncs) que va fer un pregó de Santa Tecla en democràcia— definia i justificava el moment, en el pregó de l'any 79, d'aquesta manera:

“[...] Segur que algú es preguntarà per què tots nosaltres que hem lluitat tant pel futur, i que tenim tantes coses a fer, després d'un llarg temps de desgovern, per què nosaltres volem perpetuar una cosa tan antiga, tan vella, tan remota com és una festa major .

Perquè nosaltres volem canviar a fons la societat i fer-la més digna, i que no hi hagi esclaus, ni amos, i que no hi hagi injustícia; perquè recordem a una santa, Santa Tecla; perquè celebrem una festa major i perquè ens alegrem de l'hora de l'arribada de la festa; perquè han acabat les veremes; perquè el camp entra en el repòs de l'hivern.

I ens preguntem per què tenim dret a la festa i a l'alegria, i ens agrada sortir al carrer i alegrar-nos amb la gent, amb tothom. Perquè volem fer nostra aquesta festa major .

Jo crec que tots tenim dret a la nostra herència, al nostre passat; tenim dret a escollir allò que és just, perquè del passat hi ha moltes coses justes, i precisament, perquè ens han amagat el nostre passat i ens l'han volgut destruir tenim precisament una feina de reconstrucció i de recuperació del nostre passat. Precisament per això nosaltres volem tornar a reprendre aquest camí de les festes majors alegres i nostres [...]”

I francament aquesta afirmació de la Maria Aurèlia ens definia. Érem joves i ho teníem tot al davant, podíem inventar, podíem engrescar, estava gairebé tot per fer i... hi havia molta feina a fer! Amb aquest esperit un grapat de nois i noies, amb una mitjana d'edat no superior als 18 anys, convençuts que Tarragona mereixia una activitat castellera de més nivell i de retruc una major participació en la vida festiva de la ciutat i amb el desig de recuperar els fets identitaris al país, l'any 79 comencem a treballar en la creació del que seria una mica més tard la Colla Jove dels Xiquets de Tarragona. La sortida de la colla l'any 80 significaria un punt d'inflexió important en el món festiu tarragoní pel que va suposar d'embranchada de l'associacionisme festiu i participatiu.

Entra en joc a finals dels setanta un personatge especial, un agitador cultural, que encara ara deixa empremta amb la seva peculiar activitat vital a la Cooperativa Obrera: en Sergi Xirinachs. El Sergi era el primer conseller de Cultura i Festes del nou ajuntament democràtic, amb l'Alcalde Recasens, i estava disposat a trasbalsar el minso panorama cultural tarragoní. Les festes eren un dels possibles camins...

La tardor d'aquell mateix any el Sergi ens proposa d'entrar a col·laborar en la organització de les festes majors i és aleshores quan d'alguna manera comença la meva relació professional amb la Festa. Havia passat per la fase de fester infant, adolescent i jove i estava convençut que es podia donar el tomb com un mitjà al món festiu tarragoní, i, ves per on, tenia l'oportunitat de participar en l'intent.

Juntament amb el Pitu aleshores de la VYP, el Llorach de l'Esbart, l'Alegret del Casal, el Ramon Civit, la Núria, l'Andreu, el forner, el Mallafré, i d'altres que segur que em deixo, comencem a repensar la Festa, i prenem una primera decisió important: la Festa és per als tarragonins. Més enllà que atregui molts forasters, com el temps ha demostrat, la festa l'havíem de pensar per a la ciutat.

L'aposta va ser clara: Santa Tecla a finals d'estiu davant la promoció que s'havia fet en la darrera dècada de Sant Magí, de cara al turisme.

L'any 79 amb molt poc temps ja s'havia donat un petit tastet, però es l'any 80 que afrontem la primera Santa Tecla clarament organitzada des d'aquesta nova perspectiva i comencem a dibuixar l'estructura de festa que s'anirà definint durant aquests primers anys i que servirà d'embrió del que ara coneixem com la Festa Major de Santa Tecla. Ho fem amb l'ajuda de família, d'amics, la Dolors, la Montse, la Gemma, el Joan, el Miguel Angel, així com del nucli fundacional de la Colla, escoltes, estudiants...

Els objectius eren aleshores molt engrescadors: fer participar el màxim nombre de gent. (*tant feia si la proposta era històricament justificada o políticament correcta; la qüestió era apropar-nos a tothom*); que tothom que tingues alguna cosa a dir o a fer, tingués la possibilitat de mostrar-ho, i també una decidida ocupació del carrer per part dels ciutadans. Penseu que pocs anys abans un ministre havia encunyat aquella famosa frase de *"la calle és mia"* i estàvem disposats a demostrar-li que no, que no era seva : el carrer havia de ser de tothom, el carrer era nostre!!!

Així doncs el carrer, i més concretament la part Alta, és l'espai principal de la Festa; intentem omplir d'actes totes les franges horàries amb activitat força variada: concerts, teatre de carrer, espectacles infantils, revetlles, exposicions... i comencem a allargar més els dies de la celebració.

Encara que ja havien sortit per Sant Magí, s'estrenen la Colla Jove i els seus grallers, així com la Banda Ciutat de Tarragona i hi ha un primer intent de recuperació de diversos balls: el ball de Cintes, el de Ballestes, el Patatuf, el Ball de Bastons de Tarragona, alhora que es convida a participar de la Festa el Ball de Diables de Vilanova i la Geltrú i grups de grallers de fora la ciutat. Malgrat no ser un seguici molt llarg el canvi va ser manifest i la ciutat canvià de color; i de sonoritat, ja que amb l'aparició de nous grups de grallers i la Banda Ciutat de Tarragona es comença a recuperar un patrimoni musical fins aleshores oblidat. Per fi ens trèiem de sobre la Banda militar, que l'any 79 vàrem acabar xiulant a la baixada, per tot el carrer major fins a la plaça de la Font, per la seva significació i reminiscències franquistes...

Si ens havíem acostumat al Luís Aguilé ara hi trobem en Joan Monleón i els Pavesos; en comptes de Mocedades ve l'Orquestra Plateria o La Salseta del Poble-sec, i en lloc dels sons militars hi podem sentir el swing de la Vella Dixieland.

El resultat d'aquella primera Festa var ser extraordinàriament il·lusionant i ens va animar a continuar en la mateixa línia.

L'any 81 es recuperava el Ball de Dames i Vells, una de les representacions més genuïnes de la festa tarragonina. Es tornaven a sentir pels carrers versots i parlaments que repassen amb to mordaç i satíric l'actualitat de la ciutat i sobretot dels seus polítics i totes les forces vives.

En relació als Dames i Vells recordo especialment una data. Un vespre ens reuníem a l'arxiu de l'Ajuntament diverses persones amb la voluntat de tancar la forma de recuperació del Ball: el Sergi, el Ramon de la llibreria, el Siscu, un dels darrers integrants del Ball després de la guerra, i un dels referents també d'aquell moment de recuperació festiva i principi de dinamització cultural, el Josep M. Salvadó, *Vell dels Dames i Vells, sardanista, capità manaies, casteller, actor, persona solidària*, en definitiva bona persona i tarragoní

ahora que bon amic, que amb la seva colla sardanista, Joventut Tarragonina, van ser els artífexs de la recuperació del Ball. Aquell vespre era el 23 de febrer en què Tejero va cridar "Todos al Suelo". En acabar la reunió recordo que ens vam acomiadar del el Josep M., que ens va dir: jo us asseguro que si això de Madrid s'acaba bé tindrem Ball per Santa Tecla, però si no, ja veurem què haurem de fer.

Sortosament va acabar bé, i per Santa Tecla vam estrenar Ball. I quin Ball...!

L'any 84 apareix el foc com a nou element festiu. La sortida del Ball de Diables significa el segon punt d'inflexió en la trajectòria de recuperació d'elements i balls, i potencia la participació d'un nou segment de població, molt més jove, bàsic per a l'evolució de la Festa, que a poc a poc ha anat acolorint amb espurnes i trons l'inici de la tardor tarragonina.

I a partir d'aquí un degoteig constant amb l'aparició del Drac de Sant Roc, l'Àliga, la Mulassa, els Cercolets, les Gitanes, el ball de Serrallonga... fins arribar al seguici tal com el coneixem ara.

Però si bé els inicis són importants, ho és tant o més la continuïtat i el desenvolupament. No és que la conegui gaire, però estic segur que Santa Tecla ha d'estar prou satisfeta de la manera com els tarragonins i tarragonines l'honorem en aquestes dates .

Després de la rauxa dels anys 80 va arribar sortosament el seny, l'equilibri, però també la força, i el procés de creixement continu i extraordinari degut al bon treball successiu dels equips polítics —amb el Pep Fèlix, el Ramon, el Quim, i una llarga i brillant darrera etapa del Carles—; dels equips tècnics —amb el Jordi, la MariAjo, l'Esther, el Xavi, la Silvia, l'Alfredo, l'Eduard i tants d'altres—, i dels successius Consells que, juntament amb la bona disposició dels ciutadans, —com el Jaume, la Rosa, el Salvador, el Joan, el Pau, la Gemma, el Ferran, el Siscu...— i les associacions, grups i entitats tarragonines, han aconseguit fer de Santa Tecla una de les festes emblemàtiques dels Països Catalans.

* * *

Aquesta explosió definitiva jo la he pogut viure intensament, des d'un paper diferent al que havia desenvolupat fins aleshores: la del pare fester.

En una primera època assistint amb els meus fills a tota l'activitat infantil que les festes generaven i intentant fer-los descobrir la passió per tots els elements del seguici. Més tard, constatant que la meva febre teclera te continuïtat en els meus fills, ja que participen l'una, la gran, del Ball de Pastorets, i el mitjà i la petita, del Ball de Diables. La petita no en té prou i també s'enfila als castells com a membre de la canalla de la Jove. Direu, ... quina família!!! Per acabar-ho d'adobar tan sols explicar-vos que la persona que va decidir conviure amb mi, que m'ha acompanyat durant tots aquests anys i que, és clar, és la mare dels meus fills, és la primera-dama-primera del Ball de Dames i Vells. Amb permís del Pere, històrica Dama Primera, la història és la història, així que: Pere!: la Victòria se't va avançar!

Segurament, amb tots aquests antecedents entendreu que a casa meva es respiri festa per tots cantons.

Malgrat que en aquest pregó us he intentat relatar com varen ser els inicis de les nostres festes modernes, m'interessa tant o més el que hi ha i el que ha de venir. I auguro un futur encara més brillant per a la Festa de Santa Tecla. Però no ens podem adormir. La festa ha d'evolucionar, ha d'arribar a tota la ciutat, i no sols amb presència física, que també, sinó amb objectius d'acollida, de tolerància, de solidaritat. Les colles de castells han estat històricament elements d'integració important, però el potencial del món festiu és encara més important i l'hem de saber aprofitar.

La festa ha canviat molt en trenta anys i els que hi éreu aleshores estic segur que estareu d'acord amb mi que la ciutat també.

El treball dels tarragonins i tarragonines, els de tota la vida i els nouvinguts, ha configurat els nostres elements diferenciadors i una fisonomia particular. Hem millorat en infraestructures malgrat que tinguem reptes urbanístics i mancances importants encara per solucionar, entre altres la dels equipaments culturals.

L'esport i el Nàstic són molt importants per a la ciutat, però la cultura també ho és!!

Sóc optimista de mena i m'agrada viure a Tarragona. Crec que la meva ciutat és viva, i és tolerant, oberta, menys tancada de portes endins, i en això també hem canviat força.

La ciutat i el país han acollit en els darrers anys moltes famílies i persones que provenen d'altres cultures i països i això que alguns veuen com un problema altres ho veiem com una gran possibilitat de fer un pas endavant, de millorar com a poble.

El nostre sempre ha estat un país d'acollida, de barreja. Som un poble mestís, i hem sabut donar conservar i enriquir la nostra llengua, la nostra cultura, els nostres costums, les nostres festes. Per què no hauria de ser així en el futur?

Som en un moment crucial. L'arribada de tota aquesta nova població ens planteja dos possibles camins. Un podem seguir-lo intentant que els nous catalans s'interessin per les coses que passen aquí, formin part de les associacions i de les institucions, exerceixin els seus drets i coneguin la llengua del país. L'altra se segueix fent que els nous residents a Catalunya es trobin amb entrebancs insuperables, si no aconsegueixen una feina digna, si veuen que se'ls barra el pas al fet de ser ciutadans catalans, amb idèntics drets i deures que els altres. Aleshores buscaran el suport en una realitat més pròxima, recorrent a normes que els confereixin una identitat que altrament no poden aconseguir. Si la societat i la identitat catalanes saben acollir, i no excloure, i aprofiten l'enorme energia de la immigració, Tarragona i el país podran aprofitar un cop més el valor de la seva capacitat integradora.

Una de les coses que més em fascina darrerament és aprofitar la provisió quotidiana de queviures per passejar per Sant Pere i Sant Pau on, més enllà de l'estètica dels anys setanta que tenen els edificis de la primera promoció, els carrers són plens de contrastos : hi ha una varietat cromàtica de pells considerable, una sonoritat diversa que donen multitud d'idiomes, la diversitat de colors en el vestir, i... sí, aquesta és la meva ciutat .

El Raixid a la ferreteria —*que m'atén amb un català perfecte*— va venir de l'Atlas marroquí; l'Anca del forn, que cada dia em dona la barreta de pa, ve d'un petit poble prop de Bucarest; la Dolores de la carnisseria, nascuda aquí, és filla d'un emigrant de El Ejido, a

Almeria; l'Esperança de la verduleria ve d'Amposta; el Manel de la sabateria va néixer al carrer Cuirateries; el Djadji del taller mecànic ve de la Costa d'Ivori.... .

Com veieu jo he optat pel primer d'aquells dos camins que us deia i us encoratjo a tots a fer el mateix amb el convenciment que només una ciutat i un país culte, solidari, integrador, serà un país més lliure.

I a última hora, hi ha alguna cosa més important que la llibertat?

Convé que vagi acabant perquè la tronada no espera .
Gent del camp, desvetlleu-vos!
Trompeters, que soni el toc de pregó,
que volin les campanes!
Diables, pugeu i cremeu la ximpleria i l'ensopiment
Drac, que no en quedi gens!
Torna, torna, Serrallonga!
Xiquets i xiquetes, ompliu els carrers de danses, parlaments, de pilars i de castells!
Grallers i timbalers, que sonin matinades!
Músics de la banda, endavant amb l'Amparito!
De la muntanya fins al mar;
de llevant, de ponent:
tarragonins, sortiu a xalar,
que Santa Tecla ha arribat!

Permeteu-me per acabar fer-vos una petita proposta lúdica perquè pugueu participar d'aquest pregó com espero que participeu també activament de la festa que anuncia.

Hi ha una frase que tots els tarragonins hem après de la llengua festiva teclera i m'agradaria cridar-la ben fort, amb la seguretat que la vostra resposta, abans que toqui el Peron, donarà solemnitat popular a aquest acte.

Santa Tecla gloriosa mare dels tarragonins... que tenim avui per dinar?
Espineta amb caragolins
Molt bona festa major a tothom

Tarragona, setembre de 2007